

Mandaatbesluit

Zaaknummer / Documentnummer	Z.251064 / D.1428708
Datum document	14 november 2022
Onderwerp	Formatiecapaciteit Fysiek domein (werkgroep Roadtrip Fysiek domein)
Opsteller	Nunspeet, Rob Van
Afdeling	Directie
Portefeuillehouder	G. Rebel
Datum besluit	13 december 2022

Toelichting besluit

Advies	1. Voor de noodzakelijke omvang van de ambtelijke capaciteit aan te sluiten bij het BMC-rapport (takenpakket 2021 met gemiddelden van de benchmark); per saldo een tekort van 20 fte; 2. De eerder voor urgente ingrepen toegekende 4 fte hierop in mindering te brengen; 3. (Bij honorering van dat advies) 2 fte interne ondersteuning voor het Fysiek domein hierop in mindering brengen; 4. Vanaf 2023 structureel 4 fte ten laste van groter(e) projecten te ramen en hierop in mindering te brengen; 5. Kennisnemen van de herziening van het tekort met 4 fte (van 6 naar 2) bij VTH; 6. Vanaf 2023 het team VTH uitbreiden met structureel 2 fte en het college voorstellen voor de dekking daarvan te kiezen voor (meer) kostendekkende legestarieven; 7. Het resterende tekort van 4 fte, in overleg met het college van B&W, in de periode 2024-2026 oplossen door middel van gefaseerde uitbreiding van de formatie en/of keuzes te maken in het takenpakket.

Gewijzigd besloten

Gemandateerde

Aanleiding

In de door het CMT vastgestelde ontwikkelagenda en het Plan van aanpak, n.a.v. de organisatiescan zijn voor de werkgroep Fysiek domein de onderstaande opdrachten opgenomen:

1. Opstellen missie, visie, waarden en strategie voor het Fysiek domein.
2. Capaciteit en expertise passend bij wettelijke en autonome taken/ambities
3. Basis FD, inclusief bedrijfsvoering en ondersteuning, op orde
4. Risico's kunnen managen in relatie tot capaciteit (=in control).
5. Onderzoek naar de organisatorische inrichting, rollen en benodigde capaciteit en expertise (inclusief bedrijfsvoering).

Binnen de Roadtrip Fysiek Domein heeft één van de (deel)werkgroepen zich gericht op opdracht 2; de voor het Fysiek domein benodigde formatiecapaciteit. Daarbij heeft in deze fase van de organisatieontwikkeling de focus eerst gelegen op het kwantitatieve vraagstuk. De werkgroep neemt daarvoor de Organisatiescan van BMC (januari 2022) als uitgangspunt. Deze is zowel ambtelijk als bestuurlijk onderschreven en vastgesteld.

Kaders

Collegeprogramma 2022 - 2026

Gemeenteraad en college geven via het collegeprogramma 2022-2026 op twee plekken richting aan de noodzakelijke ontwikkeling in, en omvang van, de gemeentelijke organisatie, t.w.:

5.2.3: Het college draagt zorg voor het formatief op sterkte brengen van de organisatie. Hiervoor is in 2022 € 500.000 incidenteel en vanaf 2023 € 1.000.000 structureel beschikbaar. Genoemde bedragen zijn beschikbaar voor de gehele organisatie. Behalve voor het Fysiek domein wordt door BMC ook voor de centraal ondersteunende afdelingen een tekort becijferd. Op basis van het huidige takenpakket en werkwijzen gaat de behoefte aan formatie-uitbreiding het gegeven financiële kader dus ruimschoots te boven. Bestuurlijke keuzes (prioriteiten) zijn daardoor onontkoombaar

5.2.4: Externe inhuur wordt zoveel mogelijk beperkt. Eigen ambtenaren heeft de voorkeur.

De werkgroep gaat ervan uit dat deze ambitie zich richt op de taken die de ambtelijke organisatie nu heeft en niet op al eerder aan derden uitbestede gemeentelijke taken (Regio/GAD/VR/Omgevingsdienst). De voor inhuur in de begroting geraamde bedragen komen daarmee beschikbaar voor eigen capaciteit.

Daarbij wordt de kanttekening gemaakt dat inhuur veelal plaatsvindt als tijdelijke invulling van vacatures. In de huidige arbeidsmarkt is 'tijdelijk' steeds vaker 'langdurig'. Feit is dat met

beschikbare vacaturegelden voor slechts een gedeelte (60%) van de vacante functie kan worden ingehuurd waardoor de feitelijk beschikbare capaciteit verder wordt beperkt.

Uitkomst Organisatiescan BMC

Op basis van het takenpakket 2021, de gemiddelden van de benchmark en uitgaande van 40.000 inwoners becijfert BMC binnen het Fysiek domein de hierna genoemde verschillen tussen noodzakelijke en feitelijk beschikbare bezetting.

Beleid en advies

RO en volkshuisvesting	2,8 fte
-/-	
Vastgoed en grondzaken	2,0 fte
-/-	
Economische zaken en toerisme	0,8 fte
+	
Milieu, duurzaamheid, mobiliteit	2,4 fte
-/-	

Uitvoering

Beheer en onderhoud vastgoed	0,4 fte
-/-	
Aankoop, verwerving, contracten	0,4 fte
-/-	
Programmering, uitvoering en realisatie projecten	4,0 fte
-/-	
Geo	1,6
fte +	

VTH *zie ad.5.

Vergunningverlening en Handhaving	0,8 fte
-/-	
Coördinatoren	0,8
fte -/-	
Vergunningverleners	3,2 fte
-/-	
Toezichthouders (vallen niet onder FD)	
pm	
Bouw en woningtoezicht	pm
Milieuhandhaving (Omgevingsdienst)	0,8 fte
+	
Uitvoerende functies	1,2 fte
-/-	

Openbare Werken

Beleid en uitvoering (zie toelichting BMC)	7,6 fte
-/-	

Per saldo wordt door BMC een tekort becijferd van (afgerond) 20 fte.

Dit kwantitatieve tekort is de belangrijkste onderligger voor de breed gedeelde conclusie dat: *(blz. 7 BMC-scan) ..de bezetting onder de maat is, wettelijke taken onder druk staan en voor autonome taken veel te weinig, en soms geen, tijd beschikbaar is. Ook de gewenste kwaliteit en het kunnen nakomen van*

afspraken/verwachtingen laat daardoor vaak te wensen over.

Kanttekeningen van BMC bij de organisatiescan

Bij de becijferde verschillen voor de huidige taken:

*Surplus Geo strookt met huidige takenpakket want: is inclusief 2 fte applicatiebeheer.

*Toezichthouders vallen onder BBO/Bajz en zijn qua omvang een beleidskeuze.

*Tekort openbare werken komt overeen met rapportage RHDHV

Binnen het huidige takenpakket is niet voorzien in capaciteit voor:

*Uitvoering van het klimaatakkoord.

De Raad voor het openbaar bestuur geeft aan dat hiervoor ongeveer 8 fte extra nodig zijn e.e.a. afhankelijk van de bestuurlijke ambities. Via het Klimaatakkoord komen de middelen hiervoor beschikbaar. Ambities kunnen worden afgestemd op de omvang daarvan.

*Invoering van de Omgevingswet;

*Burgerparticipatie;

*Programmering, uitvoering en realisatie van projecten.

Tot zover de vertaling van de ambtelijk en bestuurlijk overgenomen conclusies en bevingen van BMC.

Argumentatie

Urgente ingrepen als eerste stap

Dat sprake is van een fors tekort aan capaciteit wordt binnen de organisatie en bestuurlijk dagelijks ervaren. Nadat het BMC-rapport is onderschreven zijn daarom, vooruitlopend op een definitief plan, middelen beschikbaar gesteld voor het onmiddellijk inzetten van 4 fte extra op de plekken waar de nood het hoogst is. Op dit moment (ruim een half jaar later) is helaas voor slechts 1 fte daarvan sprake van een succesvolle werving met een benoeming in dienst van de gemeente. Zonder concessies te doen aan de noodzakelijke kwaliteit en met de beschikbare arbeidsvoorwaarden, blijken de 3 andere formatieplaatsen in de huidige arbeidsmarkt helaas nog niet in te vullen. De beschikbaar gestelde middelen worden daarom opnieuw aangewend voor inhuur.

Perspectief Fysiek domein 2026 *) als focus op de toekomst

De huidige onbalans tussen benodigde en beschikbare capaciteit is evident.

Volledige invulling van het tekort aan formatie is op korte termijn financieel niet mogelijk maar ook niet wenselijk omdat:

- de eigen organisatie daarvoor niet klaar is;
- de benodigde financiële middelen ontbreken;
- de arbeidsmarkt overspannen is.

Tegen die achtergrond heeft de werkgroep, in overleg met de leidinggevenden, de becijferde tekorten nader bezien en naar kaders gezocht waarbinnen in de komende jaren de voor het Fysiek domein benodigde capaciteit vorm kan krijgen en/of bestuurlijke keuzes gemaakt kunnen worden. Uitgangspunt daarvoor vormt het Perspectief Fysiek domein 2026.

Concreet betekent dit dat in de komende drie jaar voor wat betreft inrichting en formatieve bezetting van het Fysiek domein de noodzakelijke stappen worden gezet die leiden tot een gezonde(re) balans tussen taken en ambities enerzijds en de daarvoor beschikbare kwantitatieve en kwalitatieve bezetting anderzijds. Door hiervoor die tijd te nemen kan de uiteindelijke omvang van de benodigde formatie mede bepaald worden door:

1. De opbrengst van meer en betere interne ondersteunende functies binnen het Fysiek domein. **(Ad.3.)**

De werkgroep adviseert separaat aan dit advies vanaf 2023 tenminste 2 fte in te zetten voor de interne ondersteuning binnen het Fysiek domein. Deze extra formatie zal de inzet en productiviteit van veel andere functies aanzienlijk (op termijn mogelijk met meer dan deze 2 fte) verhogen. Verwezen wordt naar dat advies.

2. De uitkomst van de Roadtrip 'Integraal management en bedrijfsvoering'.

Voor de ontwikkeling/verbetering van het Fysiek domein is van belang dat duidelijk wordt hoe de verantwoordelijkheid voor deze taken binnen de organisatie wordt belegd en waar de uitvoering ervan; centraal of decentraal.

3. De (efficiency) opbrengst van de organisatie brede ambities m.b.t. samenwerking, verbetering van systemen, digitalisering en dienstverlening.

Daarbij gaat de kost voor de baat. In de inleiding van het collegeprogramma 2022-2026 wordt het als belangrijke opgave benoemd: (citaat) *er wordt fors ingezet op het verbeteren van de digitale dienstverlening, digitale informatievoorziening, burgerparticipatie, data gestuurd werken*. Daaraan zijn geen extra middelen gekoppeld. De opbrengst hiervan moet dus komen uit het in balans brengen van taken en beschikbare capaciteit.

Capaciteit voor grote(re)projecten

Groot knelpunt binnen het Fysiek domein vormt de bemensing van grote(re) projecten (Zomerkade, Kustvisie, Stad en Lande). Zowel BMC als RHDHV becijferen een fors tekort aan capaciteit voor de bemensing van dat soort wisselende maar structureel aanwezige projecten. Voor de afdeling Omgeving is sprake van een tekort van 4 fte (volgens BMC) en voor de afdeling Openbare werken van 4,3 fte (volgens BMC en RHDHV).

De in de afdelingen wel beschikbare capaciteit wordt (meer dan) in beslag genomen door het reguliere werk. Het leveren van (ondersteunende) capaciteit ten behoeve van projecten wordt wel verwacht maar is feitelijk onmogelijk. Wat dan toch 'erbij' wordt gedaan laat vervolgens in omvang en kwaliteit te wensen over met de bekende onderlinge (en bestuurlijke) irritaties tot gevolg. Het extern inhuren van een alleen een projectleider lost het probleem van het beslag op de aanwezige capaciteit niet op. Een projectleider doet immers, afhankelijk van het project, een beroep op de bestaande organisatie voor een veelheid aan inhoudelijke en/of ondersteunende werkzaamheden.

Onderzocht moet worden in welke omvang er structureel behoefte is aan capaciteit voor projecten die via incidentele middelen ((voorbereiding)kredieten) bekostigd worden. De kosten van die capaciteit kunnen worden opgenomen in de kostenraming van het project en zijn dan onderdeel zijn van het krediet. De bestuurlijk keuze om een project aan te gaan (of niet) wordt 'inclusief' de benodigde personeelslasten en drukken niet langer op de personeelslasten van de algemene dienst.

De werkgroep adviseert om vanaf 2023 voorshands uit te gaan van 4 fte (de helft van het geraamde tekort) structureel toe te rekenen aan projecten. Daarmee maken ze deel uit van de totale kosten van het project en bepalen mede de bestuurlijke besluitvorming hierover. Het beslag op voor het reguliere werk beschikbare capaciteit wordt hierdoor beperkt.

Noot: Een nadere bepaling van hoe projecten binnen het geheel van de organisatie te beleggen/bemensen is wenselijk maar valt buiten de opdracht van de werkgroep.

Vergunningen, Toezicht en Handhaving

Bij een nadere beschouwing van de voor dit team beschikbare en benodigde capaciteit blijkt de verschuiving van applicatiebeheer van VTH naar GEO niet goed verwerkt (zie hierboven).

Een recente herberekening levert daarnaast een andere uitkomst op van het actuele tekort. In afwachting van de nog te ervaren effecten op de formatie van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging kan voorshands voor 2023 worden uitgegaan van een tekort van 2 fte (i.c. 4 fte minder). Dit actuele tekort aan formatie wordt veroorzaakt door een toename van het aantal vergunningen met ca. 30%. Vooral voor coördinatie en vergunningverlening wordt daardoor met inhuur/tijdelijke formatie gewerkt. Gelet op de aard van de werkzaamheden en daaraan verbonden wettelijke termijnen van afhandeling adviseert de werkgroep op korte termijn te voorzien in het tekort van 2 fte. Voor de bekostiging daarvan geeft de werkgroep het volgende in overweging. Het beeld is dat op dit moment geen sprake is van kostendekkende legestarieven. Als bestuurlijk gekozen wordt voor structureel (meer) kostendekkende tarieven kan het tekort aan formatie langs die weg bekostigd worden.

Noot: De voor 'ondermijning' gewenste extra inzet wordt separaat aan het college voorgelegd.

Ad. 7. Op sterkte brengen van de formatie

Gelet op het bovenstaande komt de werkgroep Fysiek domein voor het op sterkte brengen van de formatie op de korte termijn tot de volgende doorkijk:

Becijferde tekort BMC	20 fte
Toegekend i.v.m. urgente ingrepen v.a. 2022	-/- 4 fte
Interne ondersteuning (zie advies) v.a. 2023	-/- 2 fte
Bekostiging via projecten v.a. 2023	-/- 4 fte (is de helft van het tekort)
Correctie op tekort VTH	-/- 4 fte
Kostendekkende tarieven VTH	-/- 2 fte

Ten opzichte van het huidige takenpakket blijft er een tekort van 4 fte.

Daarvoor moet, bij handhaving van het huidige takenpakket, in de periode 2024-2026 in overleg met het gemeentebestuur een oplossing worden gevonden.

Mogelijke oplossingen zijn:

- In de meerjarenbegroting voor de jaren 2024, 2025 en 2026 voor het Fysiek domein jaarlijks 2-3 fte extra opnemen;
- Bestuurlijke keuzes maken/prioriteiten stellen ten aanzien van het takenpakket.

Alternatieven

Financiën

Afhankelijk van de door directie/cmt te maken, en aan het college voor te leggen, keuzes.

Communicatie / Participatie

Uitvoering en evaluatie

Nader te bepalen

Mede geadviseerd door

Bijlagen